

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА”

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

М.А.Н.

• Мала академія наук
• України під егідою
• ЮНЕСКО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ XVII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ “АКАДЕМІЧНА Й УНІВЕРСИТЕТСЬКА НАУКА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ”

12-13 ГРУДНЯ 2024 РОКУ

УДК 378.22:159.9.07

СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЧИННИК ОСОБИСТІСНОГО ТА
ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ

Тесленко М.М., Клевака Л.П.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
marynateslenko@ukr.net

Актуальність. Вища освіта є ключовим сектором для розвитку будь-якої країни, і Україна не є винятком. Зокрема, в нашій країні вона продовжує еволюціонувати, адаптуючись до нових реалій та викликів. Останні роки були складним для української освіти. Проте попри постійні тривоги, блекаути та неймовірні психологічні й емоційні навантаження педагоги продовжували навчати шукаючи нові рішення, випробовуючи нові методи та прийоми, аби впоратися із головним завданням – із підтримкою української освіти на гідному рівні.

Сучасність породжує нові вимоги до всіх форм освіти. Тому, що для здійснення інноваційної діяльності в освітньому процесі необхідні фахівці, які володіють сучасними та дієвими методами, засобами і формами навчання.

Мета – теоретичне обґрунтування ефективності використання інноваційних методи навчання у процесі особистісного та професійного становлення майбутніх практичних психологів.

Якісна освіта майбутнього психолога передбачає наявність не тільки необхідного високого рівня знань в галузі психологічних наук, але й певного рівня ерудованості та обізнаності у всіх сферах життя, що передбачає формування стійкого пізнавального інтересу, світоглядних орієнтацій, психологічного такту, професійної відповідальності, так звані *soft skills*. Ці риси майбутнього психолога повинні бути сформовані в його свідомості ще з студентських років.

Аналіз наукової літератури дає нам підстави стверджувати, що до специфічних методів навчання, які забезпечують формування саме soft skills у психологів належать: використання штучного інтелекту у розробці індивідуальних творчих завдань з психології, Science of Reading (SoR), ігрові методи та розробка проєктів у мікрогрупах [4].

Трансформація освіти у цифрову еру відзначається стрімким технологічним розвитком. Технології відіграють ключову роль у цьому процесі, допомагаючи вдосконалювати освітній процес та забезпечувати доступність навчання для всіх. Вони розширюють можливості доступу до навчання, зробивши його більш гнучким, інтерактивним та індивідуалізованим. У цьому напрямку помічним є штучний інтелект (ШІ), який став справжньою підтримкою, взявши на себе частину цих рутинних завдань викладача дозволивши зосередитись на більш творчій та освітній роботі. Саме ШІ допомагає вигадати цікаві завдання для предмету, розробити додаткові матеріали (презентації, таблиці тощо), зібрати найкорисніші матеріали за темою. Експерти прогнозують, що інструментів на основі AI-технологій, розроблених спеціально для освіти, з'являтиметься дедалі все більше.

Результатами останнього дослідження PISA-2022 вказують, що українські учні, на жаль, мають певні складнощі саме із читанням та розумінням текстів [1]. Читання є надзвичайно складною діяльністю, яка залучає більшість розумових і нейронних здібностей, вона покликана допомогти зрозуміти когнітивні процеси, необхідні для ефективного розвитку навичок читання. Без розвинених навичок читання неможливо ефективно навчатися, адже саме воно формує академічне та когнітивне зростання, впливає на мотивацію та емоції тощо.

Питання деструктивного впливу на формування професійних якостей і особистісних характеристик майбутнього психолога через масмедіа, формуючи у нього кліпове мислення, активно розробляються багатьма дослідниками

(Г.О. Балл, Л.А. Найдьонова, В.М. Папуча, С.Ю. Рудницька, М.Л. Смульсон, Н.Ф. Шевченко та ін.) [2].

Тому так важливо приділити особливої уваги Science of Reading (SoR), тобто формуванню навичкам читання. Адже навчальна література допомагає майбутнім психологам краще розуміти свої власні емоції, будувати нові адаптивні стратегії копіngu: від простих до складних або від конкретних ситуацій до загальних принципів, застосовувати набуті знання та навички у реальних життєвих ситуаціях, книги можуть представляти реальні історії успіху людей, які подолали труднощі та виявили високий рівень резилієнтності [3]. Отже, залучення студентів до активного читання, допоможе сформувати у них не лише фахові, але й загальні компетентності.

На якість освіти та особистісного-професійне становлення здобувачів освіти, безумовно впливає і рівень пізнавальної мотивації. Навчання силою волі, без задоволення приносить значно гірші результати, ніж за бажанням. Тому завданням освіти стає мотивація та підтримка різних види інтересу. Гейміфікація - не лише не втрачає позицій, а й продовжує активно розвиватися. Додавання ігрових елементів до навчального процесу дозволяє зробити його більш захопливим і приємним, мотивувати учасників освітнього процесу до нових досягнень. Освітняни активно використовують гейміфікацію, але експерти впевнені, що у 2025 році її стане ще більше. Так званий епістемічний інтерес – задоволення від пізнання, наукове мислення допоможуть розвинути інтерактивні проєктні завдання та робота у мікрогрупах. Студенти, що працюють над проблемою разом, мотивують один одного й загалом покращують свій навчальний досвід. Підбираючи тематику проєктної роботи вони визначають свій особистісно значущий інтерес, актуальний у даний момент часу. Метод проєктів має величезне дидактичне значення, оскільки це переважно метод самодіяльності та творчої винахідливості, що сприяє розвитку систематичного наукового мислення.

Висновок. Використання інноваційних методів навчання у процесі викладання психолого-педагогічних дисциплін сприятиме підвищенню у майбутніх практичних психологів підвищенню пізнавального інтересу, творчої активності та професійному становленню.

Література

1. Бичко Г. (2023). *Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022. Український центр оцінювання якості освіти*. https://pisa.testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/PISA-2022_Naczionalnyj-zvit_povnyj.pdf
2. Гурлева Т. С. *Розвиток читацької компетентності у протидії руйнівним впливам медіапростору в сучасних умовах. Актуальні проблеми психології навчання в сучасній соціокультурній ситуації : збірник матеріалів наукових доповідей круглого столу, присвяченого творчій спадщині І. О. Синиці (м. Київ, 11-12 квітня 2024 року). Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Київ, 2024. С.53-58.*
3. Кесьян Т. В. *Навчальна книга як розвиток ресурсів для саморегуляції у війну і поствоєнний час. Актуальні проблеми психології навчання в сучасній соціокультурній ситуації : збірник матеріалів наукових доповідей круглого столу, присвяченого творчій спадщині І. О. Синиці (м. Київ, 11-12 квітня 2024 року). Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Київ, 2024. С.53-58.*
4. Тесленко М. М. *Формування пізнавальної самостійності студентів у процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін : дис... канд. пед. наук : 13.00.09 / Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків, 2013. 234 с.*